

Nr 70.

Ankom till riksdagens kansli den 30 juni 1942 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning
i fråga om fyllnadspension åt faktorn vid riksbankens
sedeltryckeri C. H. Kullberg.*

Med skrivelse den 18 juni 1942 hava *fullmäktige i riksbanken* till bankoutskottet överlämnat en utav faktorn vid riksbankens sedeltryckeri Carl Hjalmar Kullberg hos utskottet gjord ansökan, däri Kullberg, vilken är tjänsteman i lönegraden Eo 18, anhållit, att bankoutskottet ville hos riksdagen utverka förhöjd pension åt honom enligt vissa i ansökningen närmare angivna grunder.

För egen del hava fullmäktige anfört följande:

»Enligt dessa grunder skulle Kullberg tillerkännas en tilläggspension å förslagsvis 528 kronor per år, varå skulle utgå rörligt tillägg och kristillägg, eller hans pensionsunderlag höjas från 4 236 kronor till 4 764 kronor.

Jämlikt beslut av delegerade för riksdagens verk den 27 april 1942 må Kullberg av tiden 1 september 1891—30 juni 1935, varunder han före tillträdet av sin nuvarande extra ordinarie befattning tjänstgjort som arbetare eller faktor vid sedeltryckeriet, såsom tjänstår för pension tillgodoräkna så lång tid som erfordras för att han vid avgång ur tjänst skall komma i åtnjutande av hel pension.

Kullberg har såsom skäl för sin framställning åberopat, att han i viss mån blivit missgynnad i jämförelse med övriga tjänstemän vid sedeltryckeriet i samband med de omregleringar av avlöningsvillkoren för tjänstemannapersonalen därstädes, som tidigare genomförts. Med anledning härav torde en redogörelse böra lämnas för de förändringar, som skett i dessa lönevillkor.

Bokhållaren och kassören vid sedeltryckeriet erhöll sina avlöningsförmaner reglerade genom beslut av fullmäktige den 21 december 1921. Därvid inarbetades tidigare till honom utgående skattekompensation och hyresbidrag i avlöningen, vilken bestämdes att utgå med belopp motsvarande vad som tillkom ordinarie tjänsteman i 10:e, sedermera 17:e lönegraden. Faktorn, gravören och fabriksbokhållaren kvarstodo däremot på avlöningsstaten för arbetare, ehuru de betraktades som tjänstemän. Genom beslut av inspektören för sedeltryckeriet inarbetades år 1932 skattekompensationen och hyresbidraget i lönen för gravören och fabriksbokhållaren. Faktor Kullberg kom därefter ensam av tryckeriets tjänstemän att kvarstå å äldre avlöningsgrunder med lön, hyresbidrag och skattekompensation.

När sedan löne regleringen genomfördes för samtliga förenämnda tjänstemän år 1935, utgingo fullmäktige vid sina förslag rörande tjänstemännens inplacering i löneplanen för e. o. tjänstemän beträffande bokhållaren, gravören och fabriksbokhållaren från den löneställning, som de erhållit efter inarbetande av bl. a. skattekompensation. För faktor Kullberg däremot togs ingen hänsyn till skattekompensationen, utan lönen bestämdes till lönegra-

den Eo 18 med utgångspunkt från lön, hyresbidrag och då utgående dyrtidstillägg. Detta framgår av den som bil. F till Bankoutskottets utlåtande nr 65 till 1935 års riksdag fogade tabellen.

I sin skrivelse till Bankoutskottet med förslag till ifrågavarande lönerogring uttalade fullmäktige, att det enligt fullmäktiges mening vid inplacering av här avsedda tjänstemän såvitt möjligt borde förfaras på sådant sätt, att tjänstemännen varken erhöle någon vinst eller lede någon förlust. Fullmäktige anförde vidare bl. a. följande.

'Den nuvarande faktorn å sedeltryckeriet åtnjuter, utöver vad som angives i tabellen, en årlig livränta av 1 059 kronor, för vilken premierna äro fullt inbetalda, till två tredjedelar av riksbanken och en tredjedel av befattningshavaren. Den i tabellen angivna förmånen för faktorn av viss skattekompensation beräknas sålunda, att ersättningen skall vara lika med av faktorn erlagda skatter, dock högst 726 kronor 75 öre. Enligt fullmäktiges mening bör faktorn fortfarande komma i åtnjutande av sistnämnda förmån i form av ett fast personligt lönetillägg, avrundat till 726 kronor.

Även de personer, som innehava tjänsterna såsom gravör, bokhållare och fabriksbokhållare, komma från och med det år, då de fylla 56 år, i åtnjutande av livräntor, för vilka premierna inbetalas till två tredjedelar av riksbanken och en tredjedel av vederbörande befattningshavare. Riksbankens premieinbetalning bör upphöra, när de nu föreslagna lönebestämmelserna träda i kraft.

För såväl faktorn som de tre sistnämnda befattningshavarna bör beträffande pensioneringen gälla, att den pension, av vilken de jämlikt den föreslagna lönegradsplaceringen skulle komma i åtnjutande, minskas med beloppet av den livränta, vartill de äro berättigade, när de nya lönebestämmelserna träda i kraft.'

Hade, såsom Kullberg i sin skrivelse framhållit, hänsyn vid lönegradsplaceringen även tagits till hans skattekompensation, skulle han för att icke lida minskning i sina dåvarande löneförmåner närmast ha hänförs till lönegraden Eo 21. Sedermera har emellertid på grund av att Kullberg icke åtnjutit dyrtidstillägg respektive rörligt tillägg och kristillägg å det personliga lönetillägget 726 kronor en förskjutning skett så att Kullbergs nuvarande löneförmåner närmast motsvara vad som utgår till tjänsteman i lönegraden Eo 20. Hans lön, inberäknat tillägg, utgör cirka 170 kronor mer än slutlönen i lönegraden Eo 20 men cirka 400 kronor mindre än slutlönen i lönegraden Eo 21, i båda fallen om man bortser från pensionsavdragen. Dessutom uppbär han förenämnda livränta å 1 059 kronor per år från livränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att det äger sin riktighet att Kullberg personligen genom den skedda omregleringen av lönerna år 1935 kom i något missgynnad ställning i förhållande till övriga ovannämnda befattningshavare vid sedeltryckeriet. Anledningen härtill synes närmast ha varit en viss avvägning av hans tjänst i förhållande till andra jämförliga tjänster vid statsförvaltningen i övrigt. Det synes emellertid obilligt, att denna avvägning, som lämnade Kullbergs löneställning i stort sett oförändrad, skall gå ut över hans pensionsförmåner. Hade Kullberg icke år 1935 blivit e. o. tjänsteman, torde hans pension efter särskilt beslut av riksdagen ha reglerats med utgångspunkt från hans nuvarande löneställning. Det kan ifrågasättas, huruvida icke hans pension därvid kunde ha blivit högre än den som tillkommer honom såsom tjänsteman i lönegraden Eo 18. Fullmäktige anse sig därför böra förorda någon höjning av hans pension.

Vid fyllnadspensionens bestämmande synes man lämpligen böra utgå från Kullbergs personliga lönetillägg, 726 kronor. Detta belopp bör emellertid reduceras med hänsyn till skillnaden mellan lön å I-ort och lön å C-ort, enär lönen i sistnämnda ortsgrupp fr. o. m. den 1 juli detta år kommer att ligga till grund för bestämmande av tjänstepensioner. Å G-ort kan lönetillägget anses motsvara cirka 600 kronor. Fyllnadspensionen bör förslagsvis sättas till 60 % av sist angivna belopp eller 360 kronor för år. Härvid har viss hänsyn tagits till att Kullberg icke haft att vidkännas tjänstepensionsavdrag för fyllnadspensionen. Tillägg synes ej böra utgå å fyllnadspensionen eftersom dylikt ej beräknats på det personliga lönetillägget.»

Fullmäktige hava föreslagit, att bankoutskottet måtte hos riksdagen hemställa, att Kullberg från och med dagen efter den, då han avgår ur tjänst, tillerkännes en fyllnadspension av 360 kronor för år, varå tillägg icke må utgå.

Utskottet. Av utredningen framgår, att Kullberg i pensionshänseende kommit att intaga en missgynnad ställning i förhållande till de befattningshavare vid sedeltryckeriet, med vilka han i lönehänseende varit likställd. Anledningen härtill är, att Kullbergs befattning vid senaste lönereglering placerades i en lägre lönegrad än löneförmånerna berättigat till, varvid Kullberg dock medgavs bibehålla ett tidigare till honom utgående personligt lönetillägg å 726 kronor. I likhet med fullmäktige finner utskottet skäligt att Kullberg tillerkännes viss pensionsförhöjning på grund av nämnda lönetillägg. Det av fullmäktige i sådant avseende föreslagna beloppet av 360 kronor, å vilket några tilläggsförmåner icke skulle få utgå, synes vara väl avvägt.

Äberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må medgiva, att faktorn vid riksbankens sedeltryckeri Carl Hjalmar Kullberg må från och med månaden efter den, då han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — fyllnadspension till ett belopp av 360 kronor för år, varå några tilläggsförmåner ej må utgå.

Stockholm den 30 juni 1942.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Berling, von Horn, Lindbärg, Edin, Bodin, Sylwan och Albertsson;

från andra kammaren: herrar Paulsen, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman, Hilding, Sundberg, Westerdahl, Nilsson i Landskrona och Hallberg.